

Det Kongelige Kommunal- og regionaldept.
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Dato: 16.01.2008
Vår ref.: NANEGI
07/04332007
Arkivkode: 103
Deres ref:

MELDING OM VEDTAK

Formannskapet den 15.01.2008, saksnr 0001/08.

MELDING OM POLITISK VEDTAK - HØRING – SØRHEIMUTVALGET – INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNENE

De underrettes herved om at det er fattet følgende

VEDTAK:

1. Lillehammer formannskap slutter seg til forslag til uttalelse fra arbeidsgruppe nedsatt av KS-Oppland vedrørende Sørheimutvalgets innstilling om endringer i inntektssystemet for kommunene, men tilføyelsene som følger av punkt 2-~~3~~
2. "Regionale motorer" i det indre Østlandet bør gis distriktpolitiske tilskudd på linje med sammenlignbare sentra i Nord-Norge, eventuelt ved at det opprettes et eget tilskudd for regionsentra.
3. Alternativt bør det tas inn kriterier i utgiftsutjevningen som sikrer at regionsentra, som på flere områder forventes å yte tjenester også til nabokommunenes innbyggere, settes i stand til dette.

Med hilsen

Nanna Kr Egidius
Fagenhetsleder Strategi og utv

RÅDMANNSKONTORET

Besøksadresse: Storgata 51
POSTADRESSE: Serviceboks, 2626 Lillehammer

Telefon: 61 05 05 00
Telefax: 61 05 05 21

Bankgiro: 6188 05 44100
Postgiro: 0802 545 5704

Formannskapetets behandling i møte 15.01.2008 sak 0001/08:

Eivind Falk (H) fremmet følgende forslag på vegne av H/FrP:

Vi støtter rådmannens innstilling, med unntak av følgende:

- *Vi foreslår at dagens ordning med kommunal selskapsskatt videreføres.*

Astrid Gaassand (FrP) fremmet følgende forslag:

1.1.1

Forholdet mellom skatt og rammetilskudd i finansieringen av kommunene:

Lillehammer FrP støtter forslaget, men påpeker at vi i utgangspunktet tenker oss en høyere andel av skatteinntektene enn 50% gitt visse forutsetninger.

1.1.2

Utgjevning av skatteinntekter mellom kommunene:

Lillehammer FrP går imot forslaget, fordi det fratrar kommunen incentiver til å legge til rette for vekst for verdiskapning.

1.1.4

Distriktpolitiske tilskudd i inntektssystemet:

Lillehammer FrP foreslår en modell der 70% av tilskuddet fordeles basert på innbyggertall, og at 30% av tilskuddet fordeles mellom kommuner med likt beløp pr kommune.

VOTERING: Forslaget fremmet av Eivind Falk (H) fikk 4 stemmer og falt.

VOTERING: Forslaget fremmet av Astrid Gaassand (FrP) fikk 2 stemmer og falt.

VOTERING innstillingens pkt 1 ble enstemmig vedtatt.

VOTERING innstillingens pkt 2 ble enstemmig vedtatt.

VOTERING innstillingens pkt 3 ble enstemmig vedtatt.

Formannskapetets

VEDTAK:

1. Lillehammer formannskap slutter seg til forslag til uttalelse fra arbeidsgruppe nedsatt av KS-Oppland vedrørende Sørheimutvalgets innstilling om endringer i inntektssystemet for kommunene, men tilføyelsene som følger av punkt 2-3.
2. "Regionale motorer" i det indre Østlandet bør gis distriktpolitiske tilskudd på linje med sammenlignbare sentra i Nord-Norge, eventuelt ved at det opprettes et eget tilskudd for regionsentra.
3. Alternativt bør det tas inn kriterier i utgiftsutjevningen som sikrer at regionsentra, som på flere områder forventes å yte tjenester også til nabokommunenes innbyggere, settes i stand til dette.

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 07/04332

HØRING - SØRHEIMUTVALGET - INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNENE

Saksbehandler: Jan Ove Moen	Arkiv: 103
Saksnr.: Utvalg	Møtedato
0001/08 Formannskapet	15.01.2008

Lillehammer kommune

Saksframlegg

Saksb: Nanna Egidius	Arkiv: 103 07/04332-004	Dato: 02.01.2008
----------------------	-------------------------	------------------

HØRING - SØRHEIMUTVALGET - INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNENE

Vedlegg:

- Effekter av Sørheimutvalget for kommunene i Oppland
- Sammendrag av rapporten utarbeidet av Oppland Fylkeskommune
- Sammendragkapitlet fra Sørheimutvalgets rapport (Forslag til forbedring av overføringssystemet for kommunene) – *delt ut i formannskapets møte 18.12.2007*
- Det kommunale inntektssystemet, presentasjon i formanskapet 18.12.2007 – *delt ut i formannskapets møte 18.12.2007*

Sammendrag:

Det foreslås at Lillehammer kommune slutter seg til høringsuttalelsen utarbeidet av KS Oppland, men med enkelte tilføyelser som framgår av forslaget til vedtak.

Bakgrunn:

Regjeringen varslet i Kommuneproposisjonen for 2007 at den ville foreta en gjennomgang av inntekts- og finansieringssystemet for kommunene. I den forbindelse ble de politiske partier som er representert på Stortinget invitert til å delta i et utvalg med dette som mandat. Utvalget ble det av Kristin Marie Sørheim, ordfører i Tingvoll kommune, og avga sin innstilling i månedsskiftet oktober/november 2007. Innstillingen er nå ute til høring, med frist 28.januar 2008.

Kommunal – og regionaldepartementet har anmodet KS om å samordne høringsuttalelsene fra enkeltkommuner. KS Oppland har derfor nedsatt en arbeidsgruppe bestående av ordfører i Sør-Fron Axel Eng, administrasjonssjef i Nord-Fron Arne Sandbu og Bjørn Fauchald fra KS. Nedenfor gjengis forslag til høringsuttalelse fra nevnte arbeidsgruppe:

Forslag til høringsuttalelse fra KS Oppland

Høringsuttalelsens oppbygning og innhold

Innledningsvis følger noen generelle kommentarer til utvalgets forslag og arbeid og deretter gis det kommentarer til de "kulepunkt-områder" som det vises til i høringsbrevet.

Rapporten er omfattende og for den "menige leser" kan det være krevende å komme gjennom hele rapporten. KS sentralt har derfor laget et sammendrag med spesiell vekt på effekten for kommunene i Oppland. Denne vedlegges og gir forhåpentligvis et enklere og mer oversiktlig bilde av konsekvensene av de ulike forslagene til endringer i inntektssystemet.

Generelle kommentarer

Inntektssystemet for kommunene er stadig oppe til debatt. Det er derfor viktig at de endringer som nå skal foretas får en bred forankring i Stortinget og derigjennom en "robusthet" som gjør at kommunene kan stole på at systemet ikke blir endret i løpet av kort tid.

Arbeidsgruppa er i all hovedsak positiv til de forslag som Sørheimutvalget kommer med. Vedlagte oversikt fra KS viser at kommunene i Oppland samlet vinner 76,6 mill kroner det første året på endringene utvalget foreslår. Den langsiktige gevinsten er på 90,6 mill kroner. Langsiktig gir forslaget 22 kommuner en positiv effekt mens 4 kommuner taper på forslaget. Vedlagte presentasjon fra KS gir en enkel og grei oversikt over hvor mye kommunene tjener på ny inntektsutjevning og fjerning av selskapsskatten, samt effekten for kommunene som omfattes av det nye distriktspolitiske tilskuddet.

Kommentarer til hovedpunktene i utvalgets forslag

Skattens andel av kommunens inntekter

Utvalgets flertall foreslår at skattens andel av kommunens frie inntekter bør være på ca 50 %. Dette har vært en målsetting over mange år og begrunnes med at det bør være en sammenheng mellom kommunenes inntekter og skattegrunlaget.

Nivå på og utforming av inntektsutjevningen

Utvalgets flertall foreslår å beholde dagens symmetriske utjevning, men øke denne fra 55 til 60 prosent. Dette betyr en omfordeling fra skattesterke til skattesvake kommuner. Alle kommunene i Oppland bortsett fra Øystre Slidre tjener på dette forslaget.

Arbeidsgruppa støtter forslaget fra Sørheimutvalget. Samtidig vil vi påpeke at denne endringen med fordel kunne vært enda "sterkere", dvs vært utformet med en enda høyere kompensasjonsgrad. Det er de mellomstore og store kommunene med lave skatteinntekter som har de laveste inntektene pr innbygger. For å løfte disse kommunenes inntektsnivå, er det i første rekke en sterkere utjevning av inntektene som har betydning.

Arbeidsgruppa vil også be om at Regjeringen vurderer å legge litt ekstra "penger i potten" ved gjennomføring av endringene. Dette vil gjøre det mulig å gjennomføre omfordelingen samtidig som de kommunen som taper mye, eventuelt kan få en kompensasjon uten at denne må finansieres av "vinnerne".

Selskapsskatten som kommunal skatt

Et flertall i utvalget foreslår å avvikle selskapsskatten som kommunal skatt. Arbeidsgruppa støtter dette forslaget. Selv om intensjonen bak ordningen med at kommunene skal få en andel av skatten fra selskapene i egen kommune er god, er det vanskelig for kommunene i Oppland å se en slik sammenheng.

Alle kommunene i Oppland tjener på en avvikling av ordningen. Ved å opprettholde en relativt høy skatteandel av de frie inntektene, ivaretas den ønskede koblingen mellom skattegrunnlaget og kommunens inntekter. Hensynet til at alle kommunen skal ha mulighet for å gi et likeverdig tjenestetilbud, taler for avvikling av ordningen.

Regionalpolitisk begrunnede tilskudd innenfor inntektssystemet

Utvalget foreslår å innføre et nytt distriktspolitisk tilskudd som inkluderer flere kommuner. De distriktspolitiske tilskuddene i dagens inntektssystem er Nord-Norgetilskuddet, regionaltilskuddet og en andel av skjønntilskuddet.

Utvalgets forslag innebærer i praksis en omfordeling av de distriktspolitiske tilskuddene over i et nytt tilskudd som omfatter flere kommuner. Nivået er på om lag to milliarder kroner. De kommunene som vil omfattes av det nye tilskuddet er kommunene som har de største distriktspolitiske utfordringene, dvs kommunen i sone IV og V og som har et skattenivå de siste tre årene på under 120 prosent av landsgjennomsnittet. I tillegg tas noen kommuner i sone III inn i den nye ordningen. Tilskuddet foreslås fordelt med en sum pr innbygger (50 %) og en sum pr kommune (50 %).

For Oppland sitt vedkommende, betyr det at 12 av de 17 kommunene som kommer inn under ordningen tjener på endringen, mens fem kommuner taper på omleggingen. Samlet "vinner" Oppland 44 millioner kroner på forslaget.

Arbeidsgruppa støtter utvalgets forslag da det – i tillegg til å tilføre Oppland relativt mye penger - synes å treffe bedre i forhold til Opplandssamfunnets faktiske distriktspolitiske utfordringer. Det er også en tilpasning til den nye soneinndelingen for distriktspolitiske virkemidler og slik sett en naturlig konsekvens av endringer på overordnet nivå. Det er naturligvis uheldig at noen kommuner i Oppland taper på omleggingen, men arbeidsgruppa mener allikevel at dette er en forbedring av systemet og at det er positivt at mange av kommunene i Oppland med betydelige distriktspolitiske utfordringer styrkes og da i realiteten gjennom omfordeling fra andre deler av landet.

Behovet for egne tilskudd til vekst og fraflyttingskommuner

Selv om kommunene i Oppland ikke har utfordringer som gjør at de kommer inn under ordningen som foreslås for vekstkommuner, så støtter arbeidsgruppa forslaget. Disse kommunene har store utfordringer i forhold til å planlegge og møte vekst på ulike områder. Ordningen som foreslås omfatter ca 30 kommuner. Det kan etter arbeidsgruppas oppfatning stilles spørsmål ved om "terskelen" skulle vært lavere slik at flere kommuner kom inn under ordningen.

Størrelsen på skjønnsrammen innenfor inntektssystemet

Utvalget mener at en størst mulig andel av midlene som fordeles gjennom inntektssystemet bør fordeles etter faste kriterier og at en reduksjon av skjønntilskuddet er et viktig steg i retning av et mer rettferdig inntektssystem. Arbeidsgruppa støtter også dette forslaget. Skjønnsmidler bør i framtida kun gis som kompensasjon for helt spesielle forhold som ikke fanges opp av inntektssystemet og andre ordninger. Ny ordning for ressurskrevende brukere og "tapsgarantiordning" i inntektssystemet, er to forhold som reduserer behovet for skjønnsmidler. Arbeidsgruppa stiller også spørsmål ved om ordningen med skjønnsmidler til utviklingsprosjekter bør avvikles. Legges midlene inn i inntektssystemet, kan kommunen fritt nytte disse til utviklingsarbeid.

Ordringen med oppdatering av befolkningstall

Utvalget foreslår at innbyggertall 1. juli året før budsjettåret skal danne grunnlaget for innbyggertilskudd og utgiftsutjevning, mens oppdaterte befolkningstall 1. januar i budsjettåret fortsatt skal legges til grunn for inntektsutjevningen. Arbeidsgruppa støtter dette forslaget. Det gir en større forutsigbarhet i budsjetteringen av rammetilskudd. Samtidig gir dette vekstkommuner raskest mulig en "kompensasjon" for nye innbyggere.

Behovet for overgangsordninger i inntektssystemet

Utvalget foreslår at dagens overgangsordninger erstattes med en helhetlig inntektsgaranti for sterk nedgang (avvik fra landsgjennomsnittet) i rammetilskuddet fra et år til et annet, uavhengig av om årsaken til utviklingen er endringer i kriteriedata, befolknings sammensetning, innlemming av øremerkede tilskudd eller andre forhold. Utvalget foreslår at kommunene skal få kompensert for en utvikling i rammetilskuddet som ligger mer enn 300 kroner lavere enn landsgjennomsnittet per innbygger. Arbeidsgruppa støtter forslaget. Dette gir kommunene forutsigbarhet og trygghet for bråe inntektsfall

Fakta

Utvalgets rapport er i sin helhet tilgjengelig i elektronisk form og kan lastes ned fra Kommunal- og regionaldepartementets hjemmeside: www.krd.no. Lenke til rapporten, mer informasjon om inntektssystemet og de uttrykte vedleggene til denne saken er tilgjengelige på kommunens hjemmesider (www.lillehammer.kommune.no), se politikk og demokrati, aktuelle saker, inntektssystemet.

Vurdering:

Forslaget til høringsuttalelse fra KS tar ganske spesifikt utgangspunkt i virkninger for Opp-landskommunene. Rådmannen mener at slike uttalelser generelt sett bør være mer prinsipielle, men ser i dette tilfelle ikke at konklusjonen ville vært nevneverdig annerledes.

Rådmannen foreslår derfor at formannskapet slutter seg til forslaget til uttalelse som er fremmet av arbeidsgruppen, men med en tilføyelse som angår Lillehammer kommunes rolle som regionsentrum.

Spørsmålet om egne ordninger for regionsentra som Lillehammer, d.v.s. bykommuner som forventes å yte en rekke tjenester til innbyggerne i mindre nabokommuner, har vært tatt opp flere ganger i høringsuttalelser knyttet til inntektssystemet, både av Lillehammer kommune og av andre kommuner i tilsvarende situasjon. Så langt har man ikke nådd fram med dette forslaget.

Rådmannen merker seg imidlertid at et flertall av Sørheimutvalgets medlemmer foreslår at Tromsø og Bodø skal få en del av det nye distriktstilskuddet selv om det erkjennes at disse byene ikke har de samme utfordringene som andre kommuner i landsdelen. Til støtte for dette anføres: "Et argument for likevel å tilføre Tromsø og Bodø regionalpolitisk tilskudd, er at ved å styrke disse sentraene, som fungerer som motorer i landsdelen, styrkes hele landsdelen."

Rådmannen mener at en tilsvarende argumentasjon må kunne gjøres gjeldende også for bykommunene i innlandet.

Sørheimutvalgets mandat omfattet ikke en gjennomgang av den såkalte utgiftsutjevningen. Rådmannen mener at dersom man ikke på annen måte kan sikre regionsentraene en økonomi som hensyntar de spesielle utfordringene disse kommunene står overfor, så bør det skje en gjennomgang av utgiftsutjevningen og de kostandsnøkler som legges til grunn for denne, som sikrer at regionsentrenes utgiftsulemper tas hensyn til.

Konklusjon:

Rådmannen legger saken fram med slikt forslag til

V E D T A K :

1. Lillehammer formannskap slutter seg til forslag til uttalelse fra arbeidsgruppe nedsatt av KS-Oppland vedrørende Sørheimutvalgets innstilling om endringer i inntektssystemet for kommunene, men tilføyelsene som følger av punkt 2-3.
2. "Regionale motorer" i det indre Østlandet bør gis distriktpolitiske tilskudd på linje med sammenlignbare sentra i Nord-Norge, eventuelt ved at det opprettes et eget tilskudd for regionsentra.
3. Alternativt bør det tas inn kriterier i utgiftsutjevningen som sikrer at regionsentra, som på flere områder forventes å yte tjenester også til nabokommunenes innbyggere, settes i stand til dette.

Lillehammer, 02.01.2008

Annar Skrefsrud
Rådmann

Nanna Egidius
Fagenhetsleder